

Liite 1 Organisaatiomallin tarkastelukehikko: virasto, liikelaitos, erityistehtäväyhtiö (25.9.2018)

Tarkasteltu piirre	Valtion virasto	Valtion liikelaitos	Valtion erityistehtäväyhtiö
	<p>Valtionhallinnolla ei ole yhtenäistä, samat toimintaperiaatteet takaavaa yleistä virastomallia. Kyse on erillisillä hallintosäädöksillä perustetuista omanlaisistaan virastoista ja laitoksista, jotka toimivat yleisemmän virastokäsitteen alla. Käytännössä virastoilla on myös yhteneväisiä ominaisuuksia. Erityisesti nämä liittyvät toiminnan rahoitukseen valtion talousarviosta budjettiprosessin mukaisesti, johtamismalliin (pääsääntöisesti virastopäällikkö johtoryhmä apunaan), henkilöstön palvelussuhteen lajiin (pääsääntöisesti virkasuhde), byrokraattiseen hallintomenetelyyn esittely- ja päätöksentekomekanismeineen sekä perusteluvaihtoehtoineen, yhdistettynä hyvän hallinnon, oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden vaatimukseen sekä ministeriö-virasto ohjaussuhteeseen (hallinnonalan ohjaus) ja ohjausjärjestelmiin (erityisesti tulosohtaus).</p> <p>Virastot eivät ole itsenäisiä oikeushenkilöitä, vaan niiden sitoumuksista vastaa viime kädessä valtio. Viraston tehtävien hoitamisesta, viraston toiminnan tuloksellisuudesta ja tehokkuudesta sekä toiminnan laillisuudesta vastaa viraston johto, päällikkövirastomallissa viime kädessä virastopäällikkö. Viraston sisäinen organisaatorakenne perustuu säädöksiin ja erityisesti työjärjestykseen. Ministeriöt ohjaavat hallinnonalojensa virastoja toiminnallisesti, taloudellisesti ja vastaavat niistä koskevien säädösten valmistelusta. Keskeinen toiminnan ja talouden ohjausjärjestelmä normi- ja budjettiohjauksen lisäksi on tulosohtaus. Ministeriön ja viraston välinen ohjaussuhde on oikeudellisesti määritelty valtioneuvoston ohjesääntön (262/2003) 11 §:ssä.</p>	<p>Valtion liikelaitokset ovat markkinaohjattu osa valtiota. Liikelaitosmalli perustuu liiketaloudellisten periaatteiden noudattamiseen julkisten palvelujen tuottamisessa. Valtion liikelaitokset eivät ole valtiosta erillisiä oikeushenkilöitä. Valtion liikelaitosten henkilöstö on valtion henkilöstöä. Liikelaitosmallia on sovellettu sellaisen valtion liiketoiminnan harjoittamiseen, jota on yhteiskuntapoliittisista tai muista syistä tarve ohjata. Valtiolla on ollut liikelaitosmallin aikana 16 liikelaitosta, joista puolet liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla ja viisi valtiovarainministeriön hallinnonalalla. Liikelaitokset on kahta lukuun ottamatta yhtiötetty.</p> <p>Tällä hetkellä liikelaitosmuodossa toimivat Senaatti-kiinteistöt ja Metsähallitus. Senaatti-kiinteistöt on ainoana vuonna 2010 uudistetun valtion liikelaitoslain (1062/2010) mukainen liikelaitos. Metsähallituksen liiketoimintaan sovelletaan metsähallituslakia (234/2016). Uudistetun liikelaitoslain mukaiset valtion liikelaitokset voivat tuottaa valtion virastojen ja laitosten tarvitsemia palveluja, mutta niiden tehtävänä ei ole hoitaa julkisia hallintotehtäviä. Valtion liikelaitoksien tehtävät voivat olla varsinaista toimintaa tukevia tehtäviä kuten tietotekniikkapalvelut, toimitilapalvelut, laboratoripalvelut tai muut vastaavat tuki- ja asiantuntijapalvelut. Henkilöstön palvelussuhde on työsuhde. Valtion liikelaitokset myyvät palvelujaan yksityisoikeudellisessa sopimussuhteessa, jossa noudatetaan sopimusoikeudellisia periaatteita. EU-lainsäädännöstä ja tuomioistuinkäytännöstä johtuen valtion liikelaitokset eivät lähtökohtaisesti voi enää tarjota palveluja kilpailluilla markkinoilla.</p>	<p>Osakeyhtiötä koskevat keskeiset säännökset tulevat osakeyhtiölaista (624/2006), kirjanpitoista (1336/1997) ja verolainsäädännöstä. Yhtiön ohjauksesta ja valvonnasta vastaa yhtiökokouksen valitsema hallitus. Yhtiön operatiivista toimintaa johtaa toimitusjohtaja. Osakeyhtiö on itsenäinen oikeushenkilö, joka vastaa itse omasta taloudestaan ja tekemistään oikeustoimista. Valtio omistaa useita osakeyhtiöitä, joissa se on joko enemmistöomistajana (valtionyhtiö) tai vähemmistöomistajana (osakkuusyhtiö). Valtio-omisteiset osakeyhtiöt operoivat valtionhallinnon perinteisten toimintatapojen ja ohjausvälineiden ulkopuolella. Valtio ei voi puuttua yhtiön operatiiviseen johtamiseen vaan se vaikuttaa yhtiön toimintaan omistajaohjauksen kautta, erityisesti yhtiökokouksessa. Omistaja voi vaikuttaa myös yhtiön hallituksen kokoonpanoon.</p> <p>Valtion omistajapolitiikka ja -ohjaus perustuvat omistajaohjauslakiin (1368/2007), jota sovelletaan valtion yhtiöomistusta koskevaan päätöksentekoon ja valtion omistajaohjauksen valtioneuromistisissä yhtiöissä ja valtion osakkuusyhtiöissä. Valtion omistajapolitiikkaa koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen (13.5.2016) mukaan valtion omistamisen perusta voi olla luonnollinen monopoli tai erityistehtävä, strateginen intressi, suomalaisen omistamisen puolustaminen, finanssi-intressi tai uuden luominen. Ylintä omistajapolitiittista päätösvaltaa käyttää eduskunta.</p>
OIKEUSHENKILÖLLISYDEN KESKEISIÄ PIIRTEITÄ			
säädösperusta	PL 119 § - virasto: hallinnolliset säädökset ja määräykset sekä aineelliset säädökset ja määräykset	PL 84 § 4 momentti ja laki valtion liikelaitoksista	osakeyhtiölaki
suhde valtioon	osa valtionhallintoa, kuuluu valtion talousarviotalouteen	osa valtiokokonaisuutta, valtion talousarviotalouden ulkopuolinen	erillinen oikeushenkilö, jonka osakkeet valtio omistaa kokonaan tai osittain
omistajavaltaa käyttävät	eduskunta, valtioneuvosto ja ohjaava ministeriö	eduskunta, valtioneuvosto ja ohjaava ministeriö	yhtiökokous, jonka valtion edustajat ministeriö määrää

oikeushenkilöllisyys	ei erillinen oikeushenkilö	ei erillinen oikeushenkilö, rajoitettu toimivalta, mikä määräytyy liikelaitoslain mukaan: oikeus tehdä sitoumuksia, kantaa ja vastata tuomioistuimissa	yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, joka syntyy perustamiskokouksen pitämisellä ja perustamisasiakirjojen allekirjoittamisella sekä kaupparekisteriin rekisteröimisellä. Osakkeenomistajat eivät vastaa henkilökohtaisesti yhtiön velvoitteista OYL:n perusteella.
konsernirakenne	ei muodosta osakeyhtiölain tarkoittamaa konsernirakennetta	muodostaa liikelaitoslain (osakeyhtiölain) tarkoittaman liikelaitoskonsernin	muodostaa konsernirakenteen
toimintamuodon käytön edellytykset/lähtökohdat	julkisten hallintotehtävien hoitaminen	oman pääoman ehtoisesti luovutettu pääoma liiketoiminnan harjoittamiseen sekä erikseen säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitaminen erityisesti silloin kun tehtävien hoitoon ei liity julkisen vallan käyttöä taikka se ei ole merkittävää	toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa, jolle yhtiöjärjestyksessä toisin määrätään. Erityistehtäväyhtiön tarkoituksena on aina suorittaa tiettyä yhteiskunnallista tehtävää.
toimivalta	toimivalta tehtäviensä hoitamiseen	liikelaitoslaissa yksityiskohtaisesti määritelty yleistoimivalta - rajoituksista säädetään yleislaissa; mm. oikeus tehdä liiketoimintaa koskevia operationaalisia ja strategisia päätöksiä	osakeyhtiölaissa, yhtiökohtaisessa laissa sekä yhtiöjärjestyksessä määritelty (yleensä laaja) toimivalta
vastuu	valtio vastaa toiminnasta, konkurssilainsäädännön soveltumattomuus	valtio vastaa toissijaisesti toiminnasta, konkurssilainsäädännön soveltumattomuus	erillisvarallisuus, vastaa omalla pääomallaan, konkurssikielinen
riskinkantokyky	valtio vastaa	ensisijaisesti oma pääoma, minkä loputtua valtion katettava vastuu	vastaa omalla pääomallaan
tulonmuodostus	- valtion talousarvio - palvelujen ja tavaroiden myyntitulot	- liiketoiminnan tulot - sijoitustoiminta - julkisten hallintotehtävien rahoitus	- liiketoiminnan tulot - muut kuten sijoitustoiminnan tulot
oman pääoman kehittäminen	lähtökohtaisesti hallinnollisin päätöksin/omaisuus-siirroin ja arvonkorotuksin	oma pääoma kehittyy liiketoiminnan kehityksen myötä ja arvonkorotusten seurauksena (kirjanpitolaki); myös valtion omaisuuden hallinnan siirrot mahdollisia	oma pääoma kehittyy liiketoiminnan kehityksen myötä, arvonkorotukset, osakepääoman korottamiset ja alentamiset, yhtiön varojen jakaminen (osakeyhtiölaki ja kirjanpitolaki)
suhde valtiota koskevaan lainsäädäntöön	sovelletaan	sovelletaan vain laissa erikseen säädettyissä tilanteissa	ei koske

TALOUS JA TALOUSHALLINTO			
talousarviolainsäädännön noudattaminen	koskee / liiketoiminnasta laaditaan tuotto- ja kululaskelma	ei koske	ei koske
toiminnan rahoitus	valtion talousarvio, suoritteiden hinnoittelu maksuperustelain mukaisesti sekä muu ulkopuolinen rahoitus (Suomen Akatemia, EU)	tulorahoitus liiketaloudellinen hinnoittelu, josta päättää itse; julkisten hallintotehtävien rahoitus valtion talousarviosta sekä muu ulkopuolinen rahoitus	tulorahoitus Yhtiöllä on oman pääoman ja vieraan pääoman ehtoista rahoitusta. Yksityisen osakeyhtiön vähimmäisosakepääoma on 2 500 euroa ja julkisen osakeyhtiön 80 000 euroa.
taloushallinnon aikajänne	vuotuisperiaate, ylijäämät/alijäämät tuloutetaan vuosittain	jatkuvuuden periaate	jatkuvuuden periaate
kassa	osa valtion kassataloutta	oma kassa	oma kassa
taloushallinto	kirjanpitoyksikkö, jolla liikekirjanpito ja hallinnollinen kirjanpito	kirjanpitolain mukainen taloushallinto julkisten hallintotehtävien taloushallinto eriytettävä liiketoiminnasta	kirjanpitolain mukainen taloushallinto
lainanottomahdollisuus	ei mahdollisuutta	eduskunnan valtuutuksen nojalla mahdollisuus ottaa pitkäaikaista lainaa	mahdollista yhtiöjärjestyksen puitteissa
taloudellinen vastuu lainoista	ei sovellu	valtion toissijainen vastuu, ei voi mennä konkurssiin	erillinen, konkurssikelpoinen oikeushenkilö
valtion vastuu	valtio vastaa	toissijainen, 100 %	ei vastaa
riskinhallintajärjestelmä/ vakuuttaminen	valtio vastaa, vain lakisääteisiä vakuutuksia vastaavat maksut Valtiokonttorille, vakuuttamiskielto	lakisääteiset vakuutukset Valtiokonttorista, muiden riskien vakuuttamisesta päättää itse, riskien eriyttäminen valtion vastuun ulkopuolelle yhtiöittämällä	oma riskienhallintapolitiikka, vakuuttaminen
riskinhallintajärjestelmä/lainanotto ja investoinnit	ei lainanotto-oikeutta, investointivaltuudet eduskunnalta	lainanotto-oikeus ja oikeus tehdä tulevia vuosia koskevia sitoumuksia eduskunnan suostumuksella	päättää lainanotostaan ja investoinneistaan
mahdollisuus tehdä sitoumuksia	vain toimintamenojen käytöstä lakisääteisten ja/tai VN määräämien tehtävien hoitamiseksi	on toimialansa ja tehtäviensä puitteissa	osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti
investoinnit	määrärahojen ja valtuuksien puitteissa	talousarviossa asetettu investointikehyys, mutta tekee varsinaiset investointeja koskevat päätökset itsenäisesti - investointikehyksen tai sitoumuksia koskevan enimmäismäärän ylittäminen mahdollista vain eduskunnan valtuuksien puitteissa	toimiva johto (hallitus ja toimitusjohtaja) päättää lain ja yhtiöjärjestyksen puitteissa
ulkoinen talouden tarkastus	ei ulkoisia tarkastajia; VTV	tilintarkastajat KHT ja JHTT sekä VTV Laki valtion liikelaitoksista	tilintarkastuslain mukaiset tarkastajat, osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen määräykset
palvelujen maksullisuus	maksuperustelaki (julkisoikeudelliset suoritteet ja markkinasuoritteet/liiketaloudelliset suoritteet, joista ao. ministeriö päättää maksuasetuksella; osin myös virasto itse suoritemaksupäätöksellä) tai erityislaki	Liiketaloudellisin perustein määräytyvä hinnoittelu. Liiketaloudellisesti kannattamattomien palvelujen tuottamista varten määräraha valtion talousarviossa.	liiketaloudellinen hinnoittelu (ellei yhtiöjärjestyksessä toiminnan tarkoituksena muu kuin voiton tuottaminen)
oman pääoman muutokset	oman toiminnan tehokkuudella/tehottomuudella ei vaikutusta omaan pääomaan	toiminta välittömästi vaikuttaa omaan pääomaan	toiminta välittömästi vaikuttaa omaan pääomaan

JOHTAMINEN JA HALLINTO			
hallinto	viraston hallintomalli, yleensä päällikköjohtoinen toimintamalli: palvelussuhteessa oleva virastopäällikkö ja neuvottelukuntatyypinen johtokunta, toimivalta yksityiskohtaisesti säädetty virastokohtaisessa laissa	liikelaitoslain mukaan hallintoelimiä ovat hallitus ja toimitusjohtaja, toimivalta ja vastuu määräytyvät pääosin osakeyhtiölain mukaan: hallitus valvoo ja vastaa liikelaitoksen toiminnasta, sen toimivalta on yksityiskohtaisesti ja kattavasti rajoitettu liikelaitoslaissa	yhtiön johdon on huolellisesti toimien edistettävä yhtiön etua (osakeyhtiölaki). hallitus ja toimitusjohtaja (mahdollisesti myös hallintoneuvosto)
johto-organisaatio	virastopäällikön tukena voi olla neuvoa-antava johtoryhmä; osassa virastoista päätösvaltainen hallitus tai johtokunta. Asiasta voidaan säätää lailla tai viraston työjärjestyksellä, josta päättää virastopäällikkö.	valtioneuvoston nimeämä ulkoinen hallitus, aina henkilöstön edustaja/edustajat täysivaltaisina ja täysin toiminnasta vastaavina jäseninä	hallitus ja toimitusjohtaja
johto-organisaation toimivalta	rajoitettu toimivalta talousarvion ja lainsäädännön puitteissa	hallituksella yleistuomivalta, päättää itsenäisesti toiminnastaan ja taloudestaan, vain liikelaitoslaissa säädettyissä tilanteissa EK, VK tai ao. ministeriö päättää asian	hallituksen laaja yleistuomivalta, toimitusjohtajalla rajoitettu toimivalta
toimivan johdon vastuu	virravastuu	hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu sama kuin osakeyhtiön hallituksella ja toimitusjohtajalla eli käytännössä ankara vastuu – toimitusjohtaja lakisääteinen hallintoelin, ei palvelussuhdetta vaan toimitusjohtajasopimus	osakeyhtiölaki 22luku
palvelutoiminnan järjestäminen ja toiminnan muu organisointi	ydintoiminta tuotettava itse tai ostettava palveluhankintana huomioiden julkisen vallan käyttö. Tarkemmasta organisaatiosta voidaan myös säätää suoraan lailla.	toimialan mukainen yhteiskunnallista ohjausta edellyttävä toiminta hoidettava itse, muut tehtävät voi yhtiöittää taikka hankkia ulkopuolisilta tuottajilta	päättää itse
osakkeiden ml. osakuusyhtiöt ja tytäryhtiöt hankkiminen yhtiön perustaminen	ei sovellu	voi hankkia osakkeita ja perustaa tytäryhteisöjä, merkittävät hankinnat valtioneuvoston luvalla muodostaa tytäryhtiöineen liikelaitoskonsernin	päättää itse
osakasvallan käytön järjestäminen hallinnoimansa osakevarallisuuden osalta	ei sovellu	liikelaitoslaki	hallitus ja toimitusjohtaja
ulkomainen toiminta	lähtökohtaisesti ei ulkomaista toimintaa, valtion viranomaisen/viraston toimialue on Suomi ellei toisin säädetä	toimialan mukainen toiminta mahdollista	mahdollista (ellei yhtiöjärjestys rajoita)
operointi ulkomaisien toimijoiden kanssa	rajoitetusti	toimialan mukainen toiminta mahdollista, riskien hallinnan näkökulmasta suositellaan yhtiöittämistä	mahdollista

HENKILÖSTÖPOLIITTISET LNJAUKSET JA HENKILÖSTÖVAIKUTUKSET			
palvelussuhteen laji	pääsääntöisesti virkasuhde	lähtökohtaisesti työsuhde, Metsähallituksessa virkoja	hallitus ja toimitusjohtaja yhtiöoikeudellisia toimielimiä, toimitusjohtajalla johtajasopimus, muilla työsuhde
henkilöstön vastuu-järjestelmä	virkasuhteilla virkavastuu ja rikosoikeudellinen vastuu, työsuhteilla rikosoikeudellinen vastuu. Vahingonkorvausvastuu	virkasuhteilla virkavastuu ja rikosoikeudellinen vastuu, työsuhteilla rikosoikeudellinen vastuu. Vahingonkorvausvastuu	rikos- ja vahingonkorvausoikeudellinen vastuu. Erityistehävissä mahdollisesti säädetty virkavastuu (PL 124 §)
nimitystoimivalta	VN, ao. ministeriö ja virasto itse	johto-organisaatio nimittää toimivan johdon ja toimiva johto muun henkilöstön	Yhtiökokous (tai hallintoneuvosto) valitsee hallituksen, hallitus nimittää toimitusjohtajan, toimiva johto muut
irtisanomis- ja purkuperusteet	valtion yleiset ja virastokohtaiset sopimukset	toimitusjohtajalla johtajasopimus, työopimuslaki ja liikelaitosta koskevat työehtosopimukset	toimitusjohtajalla johtajasopimus, työopimuslaki ja ao. työehtosopimukset
eläke-oikeus	VaEL	VaEL	TyEL
organisaatiomuutoksen vaikutukset eläkejärjestelmään	ei muutoksia	ei muutoksia	kattamaton VaEL-turva pääomittava ja maksettava muutosvaiheessa (yhtiöitettäessä)
sopimusjärjestelmä	valtion sopimusjärjestelmä	liikelaitosten sopimusjärjestelmä	oma tai yleinen työehtosopimus
sopimusosapuolet	ves: VTML ja ao. järjestöt tes: ministeriö/virasto ja ao. järjestöt	liikelaitoksen valitsema, jäsenmaksuperusteisesti rahoitettu neuvotteluorganisaatio, yleensä Liikenne ja Eritysalojen Työnantajaliitto ry + henkilöstöjärjestö	yhtiön valitsema, jäsenmaksuperusteisesti rahoitettu neuvotteluorganisaatio + henkilöstöjärjestö
vuosilomajärjestelmät	valtion järjestelmä	valtion järjestelmä	yksityisen sektorin järjestelmä
muut palvelusuh-teesta seuraavat oikeudet ja velvollisuudet	valtion järjestelmät	lähtökohtaisesti valtion järjestelmät	työsuhteesta seuraavat minimi oikeudet, mahdollisuus lisäeläkkeisiin, laajennettuun työterveyshuoltoon ym. TES ja työopimuksen mukaisesti
OHJAUSTAPA / OHJATTAVUUS			
ohjausvälineet	tulosohjaus, jts-ohjaus, säädösohjaus	omistajaohjaus, tulos- ja palvelutavoiteohjaus	omistajaohjaus sekä toimialakohtainen lainsäädäntö ja/tai yhtiökohtainen lainsäädäntö
velvoittava ohjaus	säädösohjaus ja ministeriöllä laaja toimivalta ohjata hallinnonalaansa	EK ja RV/ao. ministeriö: vuotuiset palvelu- ja muut toimintatavoitteet sekä RV/ao. ministeriö: taloudelliset tulos- ja tuloutustavoitteet	yhtiökohtainen erityslaki
VAIKUTUS VALTION TALOUSARVIOON JA TILINPÄÄTÖKSEEN			
valtion rahoitus	valtion talousarvio	valtio tilaaja-tuottaja-järjestelmän mukaisesti ostaa palvelut, korvaukset liiketaloudellisesti kannattamattomiin tehtäviin	pääsääntöisesti ei. Mahdollista pääomittaa yhtiötä erityisessä tilanteessa.
tilinpäätös	kirjanpitoyksikkö laatii tilinpäätöksen	liikelaitoksella oma tilinpäätös, tulouttaa valtioneuvoston vahvistaman määrän omistajalleen	oma tilinpäätös, maksaa yleensä osinkoa omistajalleen
ERITYISKYSYMYKSIÄ			
yleishallinto-oikeudellisten periaatteiden soveltaminen, kuten julkisuuslaki, hallintolaki ym.	noudatetaan	noudatetaan rajoitetusti, lähinnä liikelaitoksen hallinnollisessa päätöksenteossa, ei kuitenkaan hallintolakia – jos liikelaitoksella on julkisia hallintotehtäviä, niiden hoitamisessa noudatetaan kaikki yleishallinto-oikeudellisia säännöksiä ja periaatteita	noudatetaan julkisten hallintotehtävien hoitamisessa, mikäli niitä on

VEROTUS			
varsinaisen toiminnan verokohtelu	TVL 21.1 §:n 1 kohta ja 21.3 §: - Verovelvollinen mautilojen ja niihin verrattavien muiden kiinteistöjen tuottamista tuloista, sellaisten muiden kiinteistöjen tuloista, joita ei käytetä yleisiin tarkoituksiin sekä yksityisyrittäisiin verrattavien teollisuus- ja muiden liikkeiden tuloista (jälkimmäisen osalta tietyin edellytyksin kokonaan verovapaa, ks. alla). – Alennettu verokanta (TVL 124.3 §, nyk. 6,1828).	Osittain tuloverovelvollinen TVL 21.1 §:n 1 kohdan ja 21.3 §:n mukaisesti kuten tilivirasto	Pääsääntöisesti normaali tuloverovelvollisuus. Osa säädetty TVL 20 §:ssä tuloverosta vapaiksi yhteisöiksi. Vain poikkeuksellisesti TVL 22 ja 23 §.
Maksullinen palvelutoiminta/liiketoiminta	Lähtökohtaisesti veronalaista elinkeinotoimintaa, verotus alennetulla verokannalla. – Ei kuitenkaan verovelvollinen tulosta, jonka saa pääasiallisesti valtion laitosten tarpeiden tyydyttämiseksi toimivasta liike- tai tuotantolaitoksesta, laiva-, lento- tai autoliikenteestä, rautateistä, kanavista, satamista taikka posti-, tele- ja radiolaitoksista	Lähtökohtaisesti veronalaista elinkeinotoimintaa, verotus alennetulla verokannalla. – Ei kuitenkaan verovelvollinen tulosta, jonka saa pääasiallisesti valtion laitosten tarpeiden tyydyttämiseksi toimivasta liike- tai tuotantolaitoksesta, laiva-, lento- tai autoliikenteestä, rautateistä, kanavista, satamista taikka posti-, tele- ja radiolaitoksista	ks. yllä
ALV-velvollisuus yleisten säännösten mukaan	ei erillinen alv-velvollinen, alv-velvollisuus osana valtionyksikköä ALVL 6§	Erillinen alv-velvollinen ALVL 7 §	Erillinen alv-velvollinen
Sijoitustoiminnan verotus	– TVL-tulolähde: - kiinteistöstä saatava tulo (puun myyntitulo, vuokratulo) veronalaista alennetulla verokannalla, - yleiseen tarkoitukseen käytettyjen kiinteistöjen tuottama tulo kokonaan verovapaata, – osinkotulot, luovutusvoitot, korkotulo sekä vuokratulo osakehuoneistosta tai muusta irtaimesta omaisuudesta verovapaata – MVL-tulolähde: mautiloista ja niihin verrattavista maa-alueista saatava tulo veronalaista – EVL-tulolähde: lähtökohtaisesti veronalaista, alennettu verokanta. – Ei kuitenkaan verovelvollinen tulosta, jonka saa pääasiallisesti valtion laitosten tarpeiden tyydyttämiseksi toimivasta liike- tai tuotantolaitoksesta, laiva-, lento- tai autoliikenteestä, rautateistä, kanavista, satamista taikka posti-,tele- ja radiolaitoksista.	Kuten virasto	Pääsääntöisesti normaali tuloverovelvollisuus. Poikkeuksellisesti tuloverosta vapaa (ks. yllä varsinaisen toiminnan verokohtelu).

KILPAILULLISET KYSYMYKSET			
kilpailuneutraliteetti	kilpailutilanteessa olevat palvelut tulee hinnoitella liikeloudellisin periaatteita noudattaen; mahdollisuus kuitenkin myös tiettyyn hintatukeen tai omakustannusperusteiseen hinnoitteluun jos niin maksuperustelain 7 §:n tarkoittamissa erityistilanteissa säädetään	kaikki kilpailusäännökset koskevat ja viranomaiset ja kilpailijat "valvovat" niiden noudattamista	noudatettava kilpailulainsäädäntöä
avoimuus ja läpinäkyvyys	- kustannusvastaavuuslaskelma, ei kirjanpitolain mukaista tuloslaskelmaa ja tasetta - liike- ja ammattisalaisuudet salassa pidettäviä, jos aiheuttaisi vahinkoa tai asettaisi kilpailijat parempaan asemaan	- kirjanpitolain mukainen tilinpäätös ja tase - julkisuusperiaate koskee hallinnollisia päätöksiä, sallassapitovelvollisuus koskee liikesalaisuuksia - yleislain mukaisesti julkisten hallintotehtävien hoitaminen eritetty erilliskirjanpidolla - ks. EU-lainsäädäntö	- kirjanpitolain mukainen tilinpäätös ja tase - julkisesta tiedosta erikseen säädetty (tilinpäätöstiedot ym.)
ristisubventio	Toimintaan sovelletaan kilpailulain 4a lukua. Ristisubventiokiello.	Toimintaan sovelletaan kilpailulain 4a lukua. Ristisubventiokiello.	Toimintaan sovelletaan kilpailulain 4a lukua. Ristisubventiokiello.
hankintalaki	noudatetaan	noudatetaan	noudatetaan, mikäli on hankintayksikkö, kuten VR-Rata Oy, Yleisradio Oy
Valtion konsernipalvelut - koroton käyttöpääoma - neuvottelujärjestelmä - VK:n palvelut - tilintarkastus/toimintantarkastus - riskienhallinta - ALV-maksut puuttuvat kustannuslaskennassa - maksulliset palvelut	Kaikki käytettävissä. Mikäli kilpailutilanteessa harjoitetun toiminnan hyödykkeiden tuottamisessa hyödynnetään jotain valtion maksuttomia palveluja, tulee niistä periä tältä osin markkinaperusteista tasoa vastaava hinta epäreilun kilpailuedun välttämiseksi.	vain VTV:n tarkastus on maksuton, muutoin kaikki konsernipalvelut ovat maksullisia; suorittaa pitkäaikaisista lainoista takausmaksun valtiolle. Kaikelle velkapääomalle suoritettava markkinaperusteinen korko. Maksullisten konsernipalveluiden hinnoittelun tulee olla markkinaperusteinen, mikäli niitä hyödynnetään taloudellisessa toiminnassa.	ei ole
Muita kilpailutilanteeseen mahdollisesti vaikuttavia seikoja - taserakenne, apportin arvostamisperiaatteet, hinnoittelussa huomioidtavat kustannukset, hinnoittelun perusteena olevat laskennalliset kustannukset, perityn katteen käsittely kirjanpidossa ja käytännössä/voiton tuloutus	ei ole eliminoitu	on eliminoitu	on eliminoitu
ORGANISAATION PURKAMINEN			
asiasta päättää	eduskunta kumoamalla ko. organisaatiota koskevan lain	eduskunta kumoamalla ko. organisaatiota koskevan lain	yhtiökokous päättämällä yhtiön toiminnan lopettamisesta
omaisuuden käsittely	valtion omaisuutta, siirtyy ohjaavan ministeriön taseeseen	valtion omaisuutta, siirtyy ohjaavan ministeriön taseeseen	netto-omaisuus jaetaan osakkaille – mikäli elinkeinoa on verotuksessa käsitelty yleishyödyllisenä toimintana, netto-omaisuus osoitettava toimintaa lähellä oleviin yleishyödyllisiin tarkoituksiin

